

קשים ונוראים היו חבלי הגסיסה של היהדות המדינית בארץ ישראל בסוף ימי בית שני. נדמה כי תוכה של יהדות זו נאכל בשעת העזוועים החזקים של מילי-המאות האחרים, במוצאי תקופת החשמונאים.

כאשר פרש הנשר הרומאי את כנפי העופרת שלו על הגוף הלאומי הקטן של העם היהודי, לא עצר כוח לבלוע את טרפו. 130 שנה ויותר פירסס גוף לאומי זה תחת ציפורני הנשר החדות, עד שיצאה נשמתו. כאשר ניצחו הרומאים את קנאי ירושלים, הכירו בערך הרב של ניצחונם, והנציחו את תמונת בת ציון הכורעת לארץ, על מטבעות זהב וכסף, כזכרון לדורות. הם גם הקימו את שער הניצחון של טיטוס, שהעיד על גודל ניצחונם.

אין ספק, במבט לאחור, שהגורם החשוב

להיפך, אינני זוכר דבר. אני מאנשי שימעון?

● **יהודי מתוך**

ירושלים זאת, שאני הייתי בה בשנים שלפני מותנו, היתה עיר פתוחה, מקום של רתיחה רוחנית. בעולם הרחב התחילו האנשים המשכילים למאוס בתרבות האלי-לית, והיו מבקשים בשורה רוחנית חדשה. רבים גילו עניין ביהדות. מכל העולם היו באים לירושלים, מביאים מתנות להיכל, והיה נדמה שהנה הופכת היהדות לדת עולמית, בינלאומית, משותפת לכל ה עמים...

● **יהודי נוסטאלגי-אפיקורוס**

ירושלים זאת, שאני חייתי בה בשנים שלפני מותנו, היתה עיר של נביאים. היה נביא שהיה מהלך ברחובות: "הוי

לרגלי מיגדל דויד, נעשה נסיון נועז: לשחזר את מרד הקנאים

כדי להוכיח שקבוצה קטנה של לאומנים קיצונים מסוגלת

גם בימינו להמיט אסון על העם כולו ולהחריב את המדינה

כשעם ישראל השתגע

הוי ירושלים!" והיה נביא שהיה עומד ומכוון את תנועת הכוכבים בשמיים. והיתה נביאה שהיתה יושבת בתוך גל אבנים והופכת מים לבנים לשחורים ושחורים ללבנים, ומתנבאה על מלחמה גדולה וחורבן, והיה הנביא שהיה עוצר כל אדם ברחוב, ואומר לו: "כולם ידעו אותי- גילמת האבנים שהיתה חגה בשוק, והי גלימה מתעופפת סביבה. והיה הנביא שהיה קורא: "נסיר מחיצות, גיתוך חומות, וכל האומות בעקבותינו יילכו!" והיה נביא הרהיזתים, והנביא שמשך אחריו רבים אל המידבר - האנשים חיכו לאותות של גאולה! האמינו שהעיר הגלויה תיחרב ותחתיה תרד מהשמיים ירושלים הניס תרת... אני עצמי יהודי אפיקורוס. אהבתי את ירושלים זאת שאני חייתי בה, עיר מלאה נביאים, עיר מלאה משוגעים, עיר מלאה חיים, עיר יפה...

המיט חורבן שהביא גלות בת אלפיים שנה. את סיפור מפלתה של ישראל סיפר יוספוס פלביוס, הוא יוסף בן-מתתיהו, מי שבצעירותו היה קנאי שבקנאים, ומונה להיות מפקד מיבצר יודפת. אחר כך למד והשכיל לדעת, כי הקנאים הם אלה אשר עמדו במרדם והיו לשוטים שהתעו את העם כולו והוליכו אותו לאבדון.

בימים אלה מעלים שחקני החאן הירוד שלימי גירסה מעובדת של "מילחמות ה- יהודים" של פלביוס, כפי שנעשתה בידי יהושע סובול. החלק הראשון מתרחש ל- מרגלות מיגדל פואל (הוא מיגדל דויד), בין החורבות של בית שני. החלק השני - במרתף מתחת למיגדל דויד. הקטעים ה- מובאים בעמודים אלה לוקטו מתוך גירסת החאן הירושלמי, ויש בהם כדי לרמוז על ישראל העכשווית.

אנשי-החרב הקנאים גברו על אנשי הרוח-האמונה והכניסו את ארצם אל תופת אש המלחמה. עד מהרה שילמו כל תושבי הארץ היהודיים בדמם, על עזותם ותוקף אמונתם, והאומה הישראלית כשלה נפלה, ובמפלתה סחפה את כל קנייניה הממשיים והקדושים ביותר, ואיבדה את מיסגרתה הלאומית והרוחנית, חיסול ממלכת ישראל

ביותר שסייע לרומאים לנצח את יהודה היה תהליך ההתפוררות של היהודים ב- ארץ-ישראל, שהטיל על אנשי-הרוח פחד מפני בעלי-החרב. מול אנשי-הרוח, שחפצו לשמר את מורשת היהדות ואת הרעיונות הקוסמופוליטיים שלה, ניצבו להם אנשי-חרב אלימים, שבטחו בקדושת כוונותיהם וחשבו את אנשי-הרוח לנרפים ולרעים לבב.

הליכוד הלאומי

● **חנן**

אני חנן בן חנן הכהן, עמדת בראש ממשלת הליכוד הלאומי, אשר קמה בירוד שלימים אחרי הניצחון על קאסיוס גאלוס, במעלה בית-חורון, הייתי מתוך, ביקשתי להשפיע על הממשלה מבפנים, להשיג שלום עם רומא. נרצחתי על-ידי הקנאים. אני מדבר אליכם בשפתכם, כדי שתבינו אותי.

● **רוצח**

אני רצחתי אותו, מצאתי את מותי כאשר נמלטתי מהעיר הנצורה והמורעבת. כשילתי בין הגופות שריפדו את השדה סביב חומת ירושלים. איבדתי את ההכרה מרוב רעב והולשה. בשר נבלתי נאכל על-ידי הצבועים והתנים, עצמותי נתפוררו בשדה ויבשו ב- שמש. אני מדבר אליכם בשפתכם, תבינו אותי.

● **מאנשי יוחנן**

אני מאנשי יוחנן מגוש-חלב. הפקרנו את שנינו ואת ילדינו בדרך מגוש-חלב לירושלים, כאשר נמלטנו מפני הרומאים. נרצחתי בירושלים על-ידי אנשי שימעון ב-ריגורא.

● **מאנשי שימעון**

אני מאנשי שימעון ב-ריגורא. אני רצחתי אותו, אינני זוכר למה דווקא אותו. רצחתי אנשים רבים, את חנניה, את זכריה, את אשת זכריה, את בתו - אדומים, כוהנים, רומאים, יהודים... אני עצמי נרצחתי על- ידי אנשי יוחנן. אינני זוכר למה נמנית על אנשי יוחנן או על אנשי שימעון או

● **יהודי נוצרי**

ירושלים זאת, שאני חייתי בה, היתה עיר שממנה יצאו בשורות, החזקה, ה- עמוקה, היפה מכל הבשורות, הבשורה היהודית החדשה שלנו: אהבו את אויביכם, היטיבו לשונאיכם, ברכו את מקלי ליכם, התפללו בעד הפוגעים בכם, אין פחד באהבה. האהבה השלמה מגרשת את הפחד. אם יאמר איש: אהב את האלהים, והוא שונא את אחיו האדם - הריהו שקרן. כי מי שאינו אהב את אחיו האדם, אשר אותו הוא רואה, איך יוכל לאהוב את האלהים, אשר אותו אין הוא רואה?

● **יהודי קנאי**

ירושלים זאת שאני חייתי בה היתה עיר כבושה, מושפלת, עיר שאיבדה את חירותה. עיר שבה חייב אדם להיות כנוע, או למות תופשי! הכוהנים חייבים לקבל מדי יום פר אחד מתנת קיסר רומא, ולהעלותו קורבן לאלהים. אמנם לאלור הינו, אך מתנת קיסר! ירושלים זאת שאני חייתי בה היתה עיר פתוחה - לפני גייסות רומא, אמנם ישב בה מלך יהודי - ששלט בחסדי רומא! מדיניות חוץ משלו אין הוא יכול לנהל, מדיניות צבאית משלו - אין הוא יכול לנהל. מלך בובה יושב בירושלים! יש סנהדרין בירושלים? הכל בחסדי רומא! ירושלים זאת שאני חייתי בה היתה בירתה של פרובינציה, "חופשית" לכאורה, חופשית בחסדי רומא! אני יהודי קנאי, אני מדבר אליכם בשפתכם, אתם מבינים אותי.

● **יהודי אולטרא-קנאי**

ירושלים זאת, שאני חייתי בה, היתה עיר שורצת זרים, אספסוף של נוכרים

מוות ליונים

על הכמה, הוויכוח ההלכתי שמשמש מסווה למאבק פוליטי מסתיים ברציחות הדדיות, הוצאתו להורג של אחד ממנהיגי המתונים בירושלים, בידי כמה מן הקנאים. הרוצח של המתון נעשה באמצעים אלימים, על הכמה. הוויכוח ההלכתי שמשמש מסווה למאבק פוליטי מסתיים ברציחות הדדיות.